

РОЗВИТОК ПОЛІСЬКОЇ М'ЯСНОЇ ПОРОДИ

Представлено напрямок селекційно-племінної роботи, що забезпечить розвиток поліської м'ясної породи. Наводиться характеристика основних племінних і продуктивних особливостей племінної частини породи.

Останнім часом в Україні відбулося значне зменшення поголів'я худоби, і, в першу чергу, корів молочного напрямку продуктивності, при незначному рості масиву м'ясних тварин. Цей процес визваний структурними змінами в агропромисловому секторі. Якщо попит в молоці майже задовільнено, і на перспективу виробництво молока буде забезпечуватись за рахунок збільшення продуктивності при скороченні корів молочних порід, то попит на ринку м'яса, і, в першу чергу, яловичини, буде зростати. За підрахунками вчених одна корова здатна забезпечити молоком до 15 чоловік, тоді як м'ясом лише до 5. Тому для заповнення попиту на м'ясо ринку України необхідно на кожні 2-3 молочних корови утримувати одну м'ясну. Тобто, доцільно проводити збільшення поголів'я корів за рахунок структурних змін маточного поголів'я - при

зменшенні молочних корів значно збільшити поголів'я м'ясних. Такий напрямок розвитку скотарства відбувається у США, Франції, Німеччині, Угорщині та в багатьох інших країнах.

На доцільність збільшення поголів'я м'ясної худоби вказують і біологічні особливості. Це високо-технологічна галузь. Вона не вимагає капітальних споруд, складних засобів механізації, значних фондових і енергетичних витрат. М'ясна худоба має високу інтенсивність росту, оплату корму, забійний вихід. До того ж в туші значно менша частка кісток порівняно з тваринами молочних порід.

У зв'язку зі збільшенням попиту на високоякісну і пісну яловичину набуло поширення розведення тварин тих порід, що забезпечують високу інтенсивність росту, характеризуються доброю оплатою корму, високим виходом та смаковими властивостями м'яса з невеликим накопиченням жиру. Вирішення даної проблеми відбувається за рахунок створення вітчизняних високопродуктивних порід. Так останнім часом виведені і набувають поширення українська м'ясна, волинська м'ясна, поліська м'ясна породи. В стадії завершення створення української симентальської, знам'янської, південної м'ясної порід.

Враховуючи особливості агроценозу Полісся України, була створена поліська м'ясна порода, добре пристосована до даних умов. Тварини цієї породи характеризуються наступними зоотехнічними та господарсько-економічними параметрами:

- ◀ масть світла, тварини довгі, широкотілі з невеликою головою і короткою шиєю, глибокою грудною кліткою з добре розвиненою задньою третиною тулубу, порівняно невисокі на ногах;
- ◀ відтворна здатність - 90%;
- ◀ легкість отелень;
- ◀ помірно скоростиглі (17-18-міс.);
- ◀ жива маса бугаїв-плідників 900-1200кг, повновікових корів 550-650кг, бугайців у 18-міс.віці 550-600кг, телиць у 17-18-міс. віці 400-450 кг;
- ◀ молодняк характеризується стійкістю до травних та легеневих захворювань;
- ◀ забійний вихід у бугайців в 18-місячному віці 63-65%, вміст кісток у туші 15%, індекс м'ясності – 6;
- ◀ затрати кормів на 1кг приросту живої маси від народження до 1 року – 6,0-6,5 корм. одиниць, від 12 до 18 місячного віку 7,5-8,0 кормових одиниць;
- ◀ тварини здатні поїдати велику кількість грубих та соковитих кормів, особливо добре споживають пасовищні корми;
- ◀ тварини мають міцну конституцію.

Помісний молодняк, отриманий від схрещування чорно-рябої худоби з бугаями поліської м'ясної породи має невисоку живу масу при народженні (28-32кг), що важливо для перебігу отелів, і особливо первісток. Телята рідко хворіють легеневими і шлунково-кишковими захворюваннями, менш вибагливі до умов годівлі та утримання. Тварини поліської м'ясної породи, як показують аукціонні торги на щорічних виставках, користуються значним попитом у господарників України.

Поліська м'ясна порода останнім часом значно розширила свій ареал розведення. Проводиться робота по створенню нових племрепродукторів у Львівській, Вінницькій, Черкаській областях, де було завезено молодняк для племінного використання. Значна кількість плідників поступає в різні регіони з метою створення стад поліської м'ясної породи шляхом поглинального схрещування з місцевими породами, а також для промислового схрещування.

Розвиток породи в значній мірі залежить від стану племінної бази. Тому особливу увагу слід приділяти племінним господарствам, де проводиться підвищення генетичного потенціалу і покращення продуктивних особливостей худоби, створюються нові лінії,

родини, видатні тварини. В породі створено відповідну племінну базу з необхідними структурними одиницями.

Таблиця 1

Чисельність поголів'я в племінних господарствах до 2010 року

Господарство	Наявність поголів'я, голів									
	2002 рік		2003 рік		2004 рік		2005 рік		2010 рік	
	всього	в т. ч. корів	всього	в т. ч. корів	всього	в т. ч. корів	всього	в т. ч. корів	всього	в т. ч. корів
Житомирська область										
снц "Поліський"	1050	450	1200	450	1200	470	1350	500*	1400	600
ТОВ "Коростишів"	255	100	300	120	350	130	400	150	500	180
сц "Україна"	300	140	340	155	400	175	430	190	500	250
сгк "Дубрівське"	193	52	200	54	220	54	236	58	320	70
стов "Тетірське"	225	65	240	75	250	80	270	95	300	110
стов "Перемога"	130	95	240	150	245	180	350	180	400	200
стов Богдана Хмельницького	130	20	150	25	180	35	210	50	350	80
стов "Нове Життя"	495	120	500	125	520	150	520	150	650	200
Всього	2778	1042	3170	1154	3365	1274	3766	1373	4420	1690
Львівська область										
п-з "Клен"	430	100	230	180	650	230	780	300	1500	500
Всього	430	100	230	180	650	230	780	300	1500	500

Краще поголів'я породи сконцентровано в племінних господарствах Житомирської та Львівської областях. Розрахункова чисельність поголів'я польської м'ясної породи до 2010 року в розрізі племінних господарств представлено в таблиці 1.

Таблиця 2

Чисельність вирощування та продажу племінних бугайців та теличок

Господарства	Роки									
	2002		2003		2004		2005		2010	
	бугайці	телички	бугайці	телички	бугайці	телички	бугайці	телички	бугайці	телички
Житомирська область										
п-з "Поліський"	80	60	80	60	80	110	80	110	100	140
п-з "Україна"	10	-	10	-	15	20	20	20	40	50
п-р "Коростишівське"	-	-	-	-	10	20	15	20	40	50
п-р "Дубрівське"	-	-	-	20	10	20	15	20	25	30
п-р "Тетірське"	-	-	-	20	15	30	20	30	30	40
п-р "Перемога"	-	-	-	-	-	-	10	25	15	25
п-р "Нове Життя"	-	-	-	-	-	-	10	25	15	25
Всього	90	80	90	100	130	200	170	250	265	360
Львівська область										
п-з "Клен"	-	-	20	-	30	-	50	-	100	50

Розрахунки в можливостях вирощування і реалізації для племінного використання молодняка представлені в таблиці 2.

Таблиця 3

Породність худоби в племінних господарствах Житомирської області

Господарство	Всього, гол	Пробонітовано, гол	В тому числі у поколіннях							
			Чистопорідні 4 пок.		3 покоління		2 покоління		1 покоління	
			голів	%	голів	%	голів	%	голів	%
Житомирська область										
п-з "Поліський"	1044	867	867	100	-	-	-	-	-	-
п-з "Україна"	287	235	235	100	-	-	-	-	-	-
п-р "Коростишівське"	171	171	141	82	30	18	-	-	-	-
п-р "Дубрівське"	341	228	101	44	76	33	51	23	-	-
п-р "Тетірське"	257	225	107	48	66	29	52	24	-	-
п-р "Перемога"	190	190	4	2	40	21	146	77	-	-
п-р "Нове Життя"	495	495	349	71	80	16	66	13	-	-
Львівська область										
п-з "Клен"	430	430	430	100	-	-	-	-	-	-

Слід відмітити, що породність худоби в племрепродукторах ще не висока. Тому необхідно направити зусилля на підвищення породності поліської м'ясної породи. Така робота буде проводитись за рахунок використання чистокровних бугаїв-плідників, вирощених в кращих племінних господарствах (племзаводи "Поліський" та "Україна" Житомирської, "Клен" Львівської областей), табл. 3.

Таблиця 4.

Класний склад худоби

Господарство	Всього, гол	Пробонітовано, гол	В тому числі у класах									
			ел-рекорд		еліта		1 клас		2 клас		некласні	
			голів	%	голів	%	голів	%	голів	%	голів	%
Житомирська область												
п-з "Поліський"	1044	867	166	19,1	413	47,6	257	29,6	31	3,6	-	-
п-з "Україна"	287	235	86	36,6	52	22,1	38	16,2	59	25,1	-	-
п-р "Коростишівське"	171	171	54	31,6	92	53,8	25	14,6	-	-	-	-
сгк "Дубрівське"	193	193	-	-	26	13,5	126	65,3	34	17,6	7	3,6
стов "Тетірське"	257	225	-	-	32	14,2	66	29,3	79	35,1	48	21,3
стов "Перемога"	130	130	5	3,8	5	3,8	40	30,8	25	19,2	55	42,3
стов "Нове Життя"	495	495	-	-	25	5,1	275	55,6	195	39,4	-	-
Всього	2577	2316	311	13,4	645	27,8	827	35,7	423	18,3	110	4,7
Львівська область												
п-з "Клен"	430	400	100	25,0	200	50,0	100	25,0	-	-	-	-
тзов ім Кошубинського	90	90	-	-	21	24,0	38	43,0	31	33,0	-	-
Всього	520	490	100	20,3	221	45,1	138	28,3	31	6,3	-	-

Аналізуючи класність поліської м'ясної породи (табл. 4) слід відмітити, що до класу еліта і еліта-рекорд відноситься 46% худоби, проте одночасно ще в наявності досить велика кількість тварин некласних і 2 класу. Низька класність пов'язана із недостатнім рівнем годівлі в окремих господарствах, що заважає проявленню генетично-зумовленої продуктивності тварин.